

Sygnatura akt I C 6/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Marek Dziwiński

Protokolant: Magdalena Mastej

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 marca 2017 r. w K.

sprawy z powództwa T. K. (1)

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I zasądza od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki T. K. (1) kwotę 15.000,00 zł (piętnaście tysięcy 00/100 złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 04.10.2015 r. do dnia zapłaty;

II dalej idące powództwo oddala;

III zasądza od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki T. K. (1) kwotę 5.516,78 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 4.800,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

IV nakazuje stronie pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W., aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze kwotę 762,00 zł, na którą składają się: 750,00 zł – opłata, od uiszczenia której powódka była zwolniona, 12,00 zł – wydatki wyłożone tytułem zwrotu kosztów stawienia świadka w sądzie.

Sygn. **IC 6/16**

UZASADNIENIE

Powódka T. K. (1) wniosła o zasądzenie od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 15.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od 29 maja 2015r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią brata S. O., jak również o zasądzenie od strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego żądania powódka podała, że 11 grudnia 2003r. kierujący samochodem marki O. (...) P. D. był sprawcą wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego zginął brat powódki S. O.. Powódka podała dalej, że sprawca wypadku był ubezpieczony u strony pozwanej w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Dalej powódka podała, że w wyniku tego tragicznego zdarzenia utraciła osobę bliską, z którą była mocno emocjonalnie związana, nie może pogodzić się z utratą brata, po którym przeżywa głęboką żalobę. Powódka wskazała, że S. O. był młodszym bratem, z którym miała bliski kontakt i nie może pogodzić się z jego śmiercią

Powódka podniosła, że wbrew twierdzeniom strony pozwanej, była faktycznie najbliższym członkiem rodziny zmarłego. Zdaniem powódki, zadośćuczynienie w kwocie 15.000,00 zł oddaje w formie pieniężnej rozmiar krzywdy doznanej przez powódkę.

Żądanie w zakresie odsetek powódka uzasadniała treścią przepisu art. 817 § 1 i 2 k.c. i art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Skoro – zdaniem powódki – zgłosiła żądanie zapłaty 3 września 2015r. a strona pozwana odmówiła decyzją z 28 września 2015r. zapłaty skonkretyzowanej kwoty, to od dnia 29 września 2015r. należą się odsetki.

Strona pozwana (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Nie kwestionując faktu objęcia ochroną ubezpieczeniową w ramach odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody zarzuciła, że brak jest podstaw do przyznania zadośćuczynienia. Strona pozwana podniosła, że zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę, zgłoszone w oparciu o przepis art. 448 k.c., przysługuje jedynie osobom najbliższym poszkodowanego. Zdaniem strony pozwanej, osoba dochodząca zadośćuczynienia powinna wykazać istnienie tego rodzaju więzi, które opierają się na wspólnocie doświadczeń, woli zachowania tych więzi, a sytuacja życiowa kształtowała się w pewnej zależności życiowej od zmarłego. Skoro – jak wskazała strona pozwana – zarówno powódka jak i poszkodowany w chwili śmierci, byli osobami dorosłymi, to brak było nadzwyczajnej więzi uzasadniającej przyznanie zadośćuczynienia. Ponadto – zauważyła strona pozwana – powódka zgłosiła szkodę dopiero po 13 latach od śmierci brata, gdy istota funkcji kompensacyjnej zadośćuczynienia uległa osłabieniu.

Według strony pozwanej, ani intensywność cierpień psychicznych ani ich charakter nie uzasadniają żądanej kwoty zadośćuczynienia tym bardziej, że powódka nie była pozbawiona wsparcia i opieki innych członków rodziny.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 grudnia 2003r. kierujący samochodem marki O. (...) P. D. na obwodnicy miejscowości P. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że na prostym odcinku drogi, nienależycie obserwował przedpole jazdy, w wyniku czego w okolicach przejścia dla pieszych „prawidłowo oznaczonego” potrącił pieszego S. O., który przechodził przez jezdnię ze strony lewej na prawą w kierunku jazdy samochodu, po czym w wyniku tego potrącenia pieszy na skutek doznanych obrażeń ciała zmarł.

/dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Trzebnicy z 9.07.2004r. w sprawie II K 83/04 – k – 13-14/

Sprawca wypadku był ubezpieczony u strony pozwanej w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

/okoliczność bezsporna/

W chwili śmierci S. O. miał 53 lat. Był żonaty, miał czwórkę dzieci. Mieszkał z rodziną, z tym że często na pewne okresy czasu, na skutek nieporozumień rodzinnych, wyprowadzał się z domu i mieszkał z rodzicami w miejscowości P., a po ich śmierci przebywał często w domu rodzinnym. T. K. (1) – siostra zmarłego miała wówczas 55 lat i była rozwiedziona. Mieszkała sama w miejscowości K., od początku lat 2000 przebywała na zasiłku przedemerytalnym i często wyjeżdżała do domu rodziców w P., gdzie spotykała się z bratem.

Powódka i zmarły brat wspierali się wzajemnie, na przykład S. O. robił remonty w domu powódki.

Zorganizowaniem pogrzebu zmarłego zajmowało się rodzeństwo, w tym przebywająca wówczas w P. T. K. (1).

/dowód: zeznania świadka E. R. złożone na posiedzeniu przed Sądem Rejonowym w Trzebnicy w dniu 17.11.2016r. – k – 148, zeznania powódki T. K. złożone w dniu 1.03.2017r. – k - 170/

Pismem z 3 września 2015r. powódka wezwała stronę pozwaną do zapłaty kwoty 40.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia zapoznaną krzywdę z powodu utraty bliskiej osoby. Strona pozwana odmówiła wypłaty żadanego świadczenia

/okoliczność bezsporna/

Sąd zważył, co następuje:

Przyczyny śmierci S. O. i fakt ponoszenia przez stronę pozwaną odpowiedzialności cywilnej za następstwa wypadku z 11 grudnia 2003r. były bezsporne pomiędzy stronami.

Na podstawie ustawy z 30. 05. 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U., nr 116, poz. 731) z dniem 3 sierpnia 2008r. wprowadzono przepis art. 446 § 4 k.c. dający wyraźną podstawę do roszczeń o zadośćuczynienie dla najbliższych członków rodziny zmarłego za doznaną krzywdę wskutek śmierci osoby najbliższej w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia. Jednakże za ugruntowane w judykaturze należy uznać przekonujące stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy, dopuszczające możliwość dochodzenia zadośćuczynienia przez osoby bliskie w związku ze śmiercią osoby najbliższej przed dniem 3.08.2008r. na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych (zob. wyrok S.N. z 14. 01. 2010r., IV CSK 307/09, Lex nr 604152, uchwała S.N. z 22.10.2010r., III CZP 76/10, Biul. S.N. z 2010r., nr 10, poz.11, wyrok S.N. z 11.05.2011r. I CSK 621/10, Lex nr 848128). Zgodnie z tym stanowiskiem na skutek śmierci członka rodziny, w sytuacji kiedy jest ona następstwem deliktu, może dojść do naruszenia dobra osobistego jakim jest właśnie szczególnie emocjonalna więź rodzinna. Wiąż ta należy do dóbr osobistych podlegających ochronie na podstawie art. 23, 24 i 448 k.c.

Zgodnie z art.448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu czyjego dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Trzeba też przyjąć, że za osoby najbliższe należy uważać członków rodziny o bliskim stopniu pokrewieństwa. W tej materii sądownictwo wypracowało stanowisko co do pojęcia „najbliższych członków rodziny”, o których mówi przepis art. 446 § 3 i 4 k.c. Ten sam krąg osób należy uważać jako uprawnionych, których powództwo o zadośćuczynienie opiera się na treści przepisu art. 23, 24 i 448 k.c.

Należy zgodzić się ze stanowiskiem Sadu Apelacyjnego we Wrocławiu zaprezentowanym w uzasadnieniu wyroku z 25 października 2013r., sygn. akt Aca 946/13, że w judykaturze nigdy nie istniały wątpliwości co do tego, iż rodzeństwo zmarłego poszkodowanego należy do grona najbliższych członków rodziny zmarłego, a przez pojęcie najbliższego członka rodziny ponad wszelką wątpliwość należy rozumieć małżonka oraz zstępnych, wstępnych i rodzeństwo. Sąd ten trafnie zauważył, że skoro ustawodawca w przepisie art. 446 § 4 k.c. posłużył się pojęciem rodziny, to nie uczynił tego w sposób przypadkowy, oderwany od normatywnego znaczenia tego pojęcia, opartego wszak na związku małżeńskim oraz więzach pokrewieństwa i powinowactwa.

Krzywda jako szkoda o charakterze niemajątkowym ma charakter niewymierny, niepoliczalny. Życie ludzkie jest wartością bezcenną i żadna kwota pieniężna nie jest w stanie wartości tej zrekompensować. Śmierć bliskiego członka rodziny jest bardzo ciężkim, i tragicznym wydarzeniem powodującym trudny do opisanego ból i cierpienie.

Wiąż między rodzeństwem, w sytuacji, gdy dotyczyła ona osób mających ze sobą częste kontakty, które dzieliła nieduża różnica wieku, jest rodzajem mocnego związku i tragiczna śmierć brata stanowiła traumatyczne przeżycie dla pozostałej przy życiu siostry. W normalnie funkcjonującej rodzinie, gdzie istnieje naturalna, bliska więź pomiędzy jej członkami, niespodziewane odejście bliskiej osoby, szczególnie w młodym wieku musi wywołać wstrząs. Ustaleń faktycznych co relacji pomiędzy powódką a jej zmarłym tragicznie bratem sąd dokonał na podstawie zeznań siostry E. R. (2) i zeznań samej powódki. Z wiarygodnych w tej mierze twierdzeń wyżej wymienionych wyłania się obraz wskazujący, że związek powódki i zmarłego S. O. był wyjątkowo, ponadstandardowo bliski – wynikał m.in. z kłopotów rodzinnych zmarłego oraz faktu samotnego (po rozwodzie) życia powódki. Odpowiadał wzorcowi normalnie funkcjonującej rodziny, a śmierć młodszego brata była tragicznym wydarzeniem dla powódki. Zeznania świadka E. R. oraz zeznania samej powódki były wystarczające do opisanego tych relacji oraz przeżyć powódki po śmierci brata dlatego też sąd oddalił wniosek dowodowy co do opinii biegłego psychologa z uwagi na to że przeprowadzanie takiego dowodu na okoliczność krzywdy jakiej doznała powódka w związku ze śmiercią brata nie jest celowe. W

ocenie sądu odczuwanie bólu nie wymaga dowodu. Mierzenie skali cierpienia osoby, która nie doznała uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia, pozostaje poza możliwościami dowodowymi. W tym miejscu należy przytoczyć fragment uzasadnienia wyroku z dnia 8 lutego 2013r. Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu I ACa 1400/12: „trudno zakładać, aby ustawodawca „premiował” osoby o słabszej konstrukcji psychicznej, reagujące intensywniej na sytuację traumatyczną, a gorzej traktował osoby o osobowości zamkniętej, kumulującej w sobie wewnętrzne emocje. Kryterium bólu jest więc nieprzydatne w praktyce sądowej i wydaje się słuszne, że kodeks cywilny nie odwołuje się do niego, zakładając, że utrata osoby najbliższej zawsze wywołuje ból”. Zgadzając się z powyższymi tezami, należy zdaniem sądu dojść do przekonania, że kwestia oceny doznanej krzywdy w wyniku śmierci osoby bliskiej, powinna być z jednej strony zobiektywizowana i odwoływać się do naturalnych przeżyć, a z drugiej strony uwzględniać indywidualne aspekty związane z życiem bliskich pozostających przy życiu. N. krzywdy, o której mowa w treści przepisu art. 448 k.c., wiąże się z pozostawieniem określenia rekompensaty pieniężnej swobodzie oceny sędziowskiej.

W ocenie sądu doznana przez powódkę krzywda uzasadnia zadośćuczynienia w kwocie 15.000,00 zł. Przyjmując, że należne zadośćuczynienie spełniać powinno głównie kompensacyjną rolę, to świadczenie dla powódki, przy ustaleniu normalnych jej relacji ze zmarłym bratem, nie mogło być niższe. Jego istotne znaczenie ekonomiczne dla powódki mieści się też w przeciętnych granicach dla tego rodzaju świadczenia. Na podstawie powołanego wyżej przepisu oraz art. 34 ust. 1 ustawy z 22.05. 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124, poz. 1152 ze zm.) zasadzono więc tę kwotę z ustawowymi odsetkami od dnia 4 października 2015r. Orzeczenie o odsetkach znajduje uzasadnienie w treści art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z 22 maja 2003r. Skoro powódka zgłosiła żądanie o zapłatę zadośćuczynienia w dniu 3 września 2014r. to 30 dniowy termin do zapłaty świadczenia upłynął 3 grudnia 2014r., a więc świadczenie stało się wymagalne od 4 października 2015 r. i odsetki od zasądzonej kwoty zasądzono właśnie od tej daty. Tak więc, powództwo w zakresie żądania odsetek od daty wcześniejszej podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie przepisu art. 100 zd. 2 k.p.c. Powódka uległa w minimalnym zakresie, dlatego stronę pozwaną obciążono obowiązkiem zwrotu całości poniesionych przez T. K. (1) kosztów procesu. Pełnomocnik powódki przedstawił spis kosztów i na koszty te składały się: 4.800,00 zł – wynagrodzenie pełnomocnictwa, 46,20 – koszty korespondencji, 19,00 – opłata za protokoły, 661,58 zł – koszty dojazdu pełnomocnika na rozprawę.

Powódka była zwolniona od kosztów sądowych i dlatego, stosownie do treści przepisu art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010r. nr 90, poz. 594 ze zm.), kosztami opłaty i wydatkami wyłożonymi przez Skarb Państwa na pokrycie kosztów stawiennictwa świadka, obciążono stronę pozwaną co znalazło wyraz w treści pkt IV wyroku.